

OP DE VINGERS

INTERVIEW MET JACCO VAN DEN BERG

GEKEKEN

TEKST HANS BOCK FOTOGRAFIE JACCO VAN DEN BERG

In het vliegviswereldje zijn de namen van sommige binders onlosmakelijk verbonden met een bepaalde techniek of een specifiek materiaal. Zo staat Piet Weeda bijvoorbeeld bekend om zijn CDC-kunsten, Jan Reniers om zijn vliegen met palinghuid en is Johan Put voor velen synoniem voor realistisch binden. Dat dit slechts grove kwalificaties zijn en het de binder in kwestie tekort doet, spreekt voor zich. Johan bindt ook eenvoudige nimfen en standaard patroontjes van droge vliegen. Piet gebruikt echt niet in al zijn vliegen veertjes van de eendenkont en Jan maakt ook vliegen waar geen paling aan te pas komt. Vele lezers zullen bij Jacco van den Berg toch meteen aan zijn geweldige paraloopvliegen denken. In nummer 93 van *De Nederlandse Vliegvisser* is hier uitgebreid aandacht aan besteed. Tijdens mijn interview met Jacco blijkt dat ook hij meer pijn op zijn boog heeft.

Rechts: de zelfgemaakte vise; geheel rechts: de reisvise, eveneens zelfgemaakt.

Jacco is sinds enige tijd bezig met het tenkaravissen. "Het is misschien wel het startpunt voor het moderne vliegvisseren geweest", geeft Jacco aan. "Zo'n 700 jaar geleden werd het tenkaravissen in Japan uitgevonden door arme viskooplieden. Men viste in de bergen op zogenaamde ayu, een Japanse forel. Het was een bijzonder eenvoudige manier van vissen, waarbij weinig materialen werden gebruikt. Juist dit eenvoudige typeert het tenkaravissen en spreekt mij bijzonder aan." Gevraagd naar wat uitleg over het tenkarasysteem,

verduidelijkt Jacco: "Het begint met een telescopische hengel. Je gebruikt geen reel en geen vliegenlijn. Op de hengel zitten dan ook geen ogen. Aan de hengel komt een stuk nylon of eerst een getwiste

en getaperde leader met daaraan een stuk nylon, waar de vlieg aan wordt gebonden. Het liefst gebruik ik de getaperde leader in plaats van alleen een stuk nylon. Door de tapering gooit het prettiger." Als ik vraag wat het werpen precies inhoudt, lacht Jacco: "Het is niet te vergelijken met het werpen met de vlieghengel. Je maakt namelijk geen enkele valse worp. Met één beweging plaats je de vlieg, daar waar je hem hebben wilt. Een ander verschil zit hem in het feit dat er niet met natuurlijke imitaties van insecten wordt gevist. In principe bestaat een standaard tenkaravlieg uit een lijfje van binddraad waarop één reversed hackle aangebracht is. Ook supersimpel dus. De kunst is nu om met je hengel en lijn die vlieg leven in te blazen. Wat daarbij helpt is de stand van de hackle. Deze staat namelijk precies omgekeerd ten opzichte van standaard vliegvisvliegen. Op die manier kun je de hackle in het water laten pulseren." Op mijn vraag of het tenkaravissen iets toevoegt, zegt Jacco: "Zeer zeker! Als je bijvoorbeeld bij een stuk rivier staat waar het water met grote snelheid voorbij buldert, valt er op de klassieke manier van vliegvisseren weinig te beginnen. Als je meer dan vijf meter stroomopwaarts werpt, kun je je vlieg niet controleren en ligt de vlieg binnen de kortste keren weer voor je voeten. Met de tenkarahengel kun je je vlieg precies in een stroomnaadje hangen en dat heel nauwkeurig uitvissen. Het is echt peuteren. In Nederland gaat dit goed in dichtbegroeid polderwater. Je vist dan dus de open plekjes tussen de plompenbladen af. Ook kun je heel handig over rietkragen heen vissen, waarbij je je vlieg tegen de rietstengels aan presenteert. Op kleine riviertjes heeft tenkara het voordeel dat er geen vliegenlijn op het water valt. Je vist dus veel meer geruisloos."

WAT IS VLEGVISSEREN?

Als ik opmerk dat deze manier van vissen me aan het Engelse dapvissen doet denken, zegt Jacco: "Toch is het dat echt niet. Zo kun je met dapping bijvoorbeeld geen stroomnaden uitpeuteren. Ook is het geen Czech nymphing. Daar wordt weliswaar ook niet echt geworpen en worden ook korte drifts gemaakt, maar bij tenkaravissen worden geen zware nimfen over de bodem gevist. Ik heb in Noorwegen wel eens vissers met een tenkarahengel zien vissen, waarbij men heel zware vliegen achter stenen in de rivier liet zakken, maar ondanks de hengel is dat geen tenkaravisserij." Jacco kent ook de beperkingen van het tenkaravissen. "Omdat je alleen binnen een straal van enkele meters om jezelf heen kunt vissen, is tenkara niet geschikt voor bijvoorbeeld zeeforel, fint en zeebaars op zee. Doordat je geen reel met slipsysteem hebt, blijft de toepasbaarheid beperkt tot vissen tot zo'n 35 centimeter." Jacco lacht als ik zeg dat ik een filmpje heb gezien, waarin een zalm met een tenkarahengel wordt gevangen. "Dat is meer martelen van de vis. Je kunt veel te weinig druk uitoefenen en moet gaan meelopen of zwemmen. De drill duurt veel te lang en dat is niet de bedoeling." Als ik vraag of we nu allemaal over moeten stappen op tenkara, zegt Jacco: "Zeker niet. Ik zie tenkara als een systeem naast het reguliere vliegvisseren. Niet in plaats van."

Als ik opgelucht zucht en aangeef dat ik het eigenlijk niet echt vliegvisseren vind, zegt Jacco: "Er bestaat een apart WK voor tenkaravissen, los van het WK-vliegvisseren. Het is dus inderdaad ook anders en het kan in sommige situaties dus net iets oplossen, wat met traditioneel vliegvisseren niet gaat. Bovendien kun je je afvragen wat de definitie van vliegvisseren is. Hangt dat van een vliegenlijn af, of een reel? Bij het Czech nymphen komt de vliegenlijn ook niet of nauwelijks uit het topoog en wordt er ook niet geworpen. Wanneer ik in Ierland vanuit een boot op zee vis en al varend mijn hele Teeny 700 vliegenlijn plus 25 meter bac-

king van de reel trek om al trollend op een aanbeet te wachten, ben ik dan aan het vliegvisseren? Is het vliegvisseren als je vanuit een bellyboot op een fjord in Noorwegen je leadcore verticaal af laat zakken, om deze vervolgens binnen te rossen, als een pol-lak dat tenminste niet belet? Wat te denken van het vissen met een dropper, waarbij aan het einde van de tippet geen vlieg, maar een dikke loodhagel zit? Je kunt zelfs zover gaan, dat je het achteruitvaren met een bellyboot, waarbij je een intermediate- of zinklijn alleen maar vasthoudt, ter discussie stelt. Is dan alleen het vissen met een droge vlieg aan een drijvende lijn vliegvisseren? Het gaat om wat je zelf leuk vindt en waar je je prettig bij voelt. Tenkara is voor mij ook nog eens een uitkomst, omdat ik aan beide armen een chronische blessure heb."

UITVINDER

Op mijn vraag, hoe hij tot vliegvisseren is gekomen, antwoordt Jacco: "Het was Henk Houben, een voormalig werknemer van me, die me met het vliegvisvirus heeft besmet. Ik werd al snel lid van vliegvisvereniging Sint Petrus Weert. Daar heb ik de eerste beginselen van het werpen en binden geleerd. Uiteraard haalde ik veel wijsheid uit de boeken van Wim Alphenaar. Mijn eerste forelletje ving ik op De Eemhof. Het binden heeft me echt gegrepen. Ik bind minstens een uurtje of vijf per week. Na een hectische werkdag vind ik het fijn om mijn hoofd achter de vise leeg te maken. Ik kan in het binden ook mijn creativiteit kwijt. Ik probeer van alles en maak en ontwerp ook vliegvisstools en visen. Ik ben er erg trots op dat een lichtgewicht reisvise, die ik onlangs heb ontworpen, door een Engels bedrijf in de markt gezet zal gaan worden." Als ik vraag naar Jacco's professionele achtergrond, merkt hij op dat hij zijn rijke fantasie koppelt aan zijn kennis van productiemethodes. Zo ontwikkelde hij gereedschappen waarop chips- en frietzakken van grote bedrijven worden gemaakt. "Bij het octrooibureau sta ik officieel als uitvinder bekend", merkt hij trots op.

Als ik vraag hoe hij als demonstratiebinder op beurzen terecht is gekomen, legt hij uit: "Toen ik met mijn paraloops aan de slag ging, werd mij op een bepaald moment gevraagd om in de winkel bij Kaj een masterclass te verzorgen en werd ik vaak voor binddemonstraties bij verenigingen gevraagd. Vanaf het moment dat ik met de paralooptechniek begon, heeft het demonstratiebinden een grote vlucht genomen. Uiteindelijk ben ik daardoor ook voor vliegvisbeurzen gevraagd. Zo was ik dit jaar alweer voor de vierde keer aanwezig op de BFFI, dat is de internationale Britse Fly Fair. Samen met een aantal andere Nederlandse binders hebben we een heel gezellig weekeinde gehad." Jacco vindt het binden op beurzen het leukste dat er is. "Het geeft iedere keer weer een warm gevoel als je elkaar ziet. Alsof je na een paar maanden weggeweest te zijn, weer thuiskomt. Het is een relatief kleine groep van vrienden die lief en leed delen en elkaar in moeilijke tijden ook steunen. Iedereen kan er zichzelf zijn en er is veel respect voor elkaar. Het is natuurlijk ook erg leuk als bezoekers na een jaar weer langskomen en enthousiast vertellen dat een bepaalde vlieg hen vis heeft opgeleverd. Als de beurs om vijf uur sluit, worden tussen

Boven: Een drietal tenkara-vliegen, eenvoudig en doeltreffend.

OP DE VINGERS

INTERVIEW MET JACCO VAN DEN BERG

GEKEKEN

► de demonstratiebinders spullen uitgewisseld en kennis gedeeld. Vaak gaan we 's avonds met elkaar gezellig uit eten en drinken we nog iets."

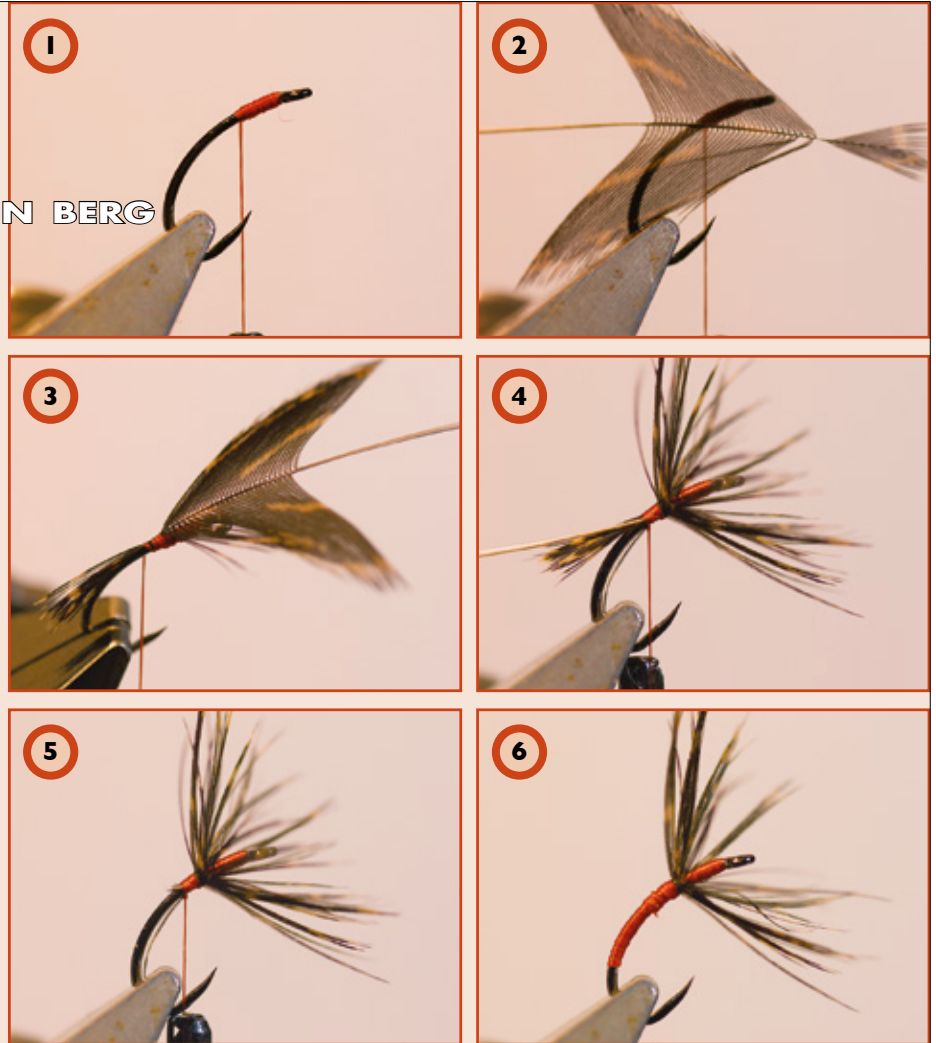
FLUORCARBON

"Op beurzen word je ook benaderd om materialen uit te proberen en word je om je mening gevraagd. Zo werd ik enige tijd geleden benaderd door Mark Hamnett van FishingMatters. Hij vroeg me wat ik van Partridgehaken vond. Ik vertelde hem dat ik het perfecte haken vind, maar dat het systeem van distributie in Nederland niet werkt. Er was niemand die het merk vertegenwoordigde en het was zodoende slecht te verkrijgen. Enige weken later belde hij me en vertelde mij dat men het merk weer in ere wil herstellen. Zo worden er door Partridge in Redditch weer haken gemaakt. Ook vroeg hij of ik het merk in Nederland op de kaart wil zetten. Uiteraard hoefde ik daarover niet lang na te denken." Als ik vraag naar modellen die voor de Nederlandse vliegbinder interessant zijn, somt Jacco probleemloos een aantal modellen op: "De BN en BNX Klinkhamer zijn echt prachtige haken voor emergers. Verder zijn de CZ en CZF Czech Nymphhaken echte aanraders. Nieuw op de markt zijn de Universal Spider, de Stinger en de Universal Predator X-haak. Die laatste is een prima haak voor bijvoorbeeld zeevliegen en snoekstreamers."

Dat Jacco begaan is met het milieu blijkt uit zijn betoog om bij het vliegvissen vooral geen fluorocarbon te gebruiken. "Fluorocarbon kan in de natuur niet worden afgebroken. Elk stukje dat in de natuur terecht komt, blijft daar in principe voor eeuwig. Dit in tegenstelling tot nylon. Nylon wordt door het UV-licht van de zon afgebroken. Ook als het in het water ligt. Dat gaat zelfs behoorlijk snel. Bovendien is het onzin dat fluorocarbon voor de vissen onzichtbaar zou zijn. Iedere materie heeft in het water een brekingsindex. Als je op basis hiervan fluorocarbon met nylon vergelijkt, is er inderdaad een verschil. Het oog van een vis is echter niet zo dat het ene materiaal niet gezien zou worden en het andere wel. De vis ziet ze gewoon allebei. Het zou voor het milieu helemaal perfect zijn als iedereen ook nog een monomaster aan zijn vest en tas zou dragen en daar het overvloedige nylon in op zou ruimen. Stukken draad in de natuur kosten meer dan je lief is."

GEHEIM VERBOND

Om binnen Nederland op vliegbindgebied bij te blijven en op niveau te kunnen sparren, bindt Jacco regelmatig met een klein groepje fanatieke binders. "We noemen ons Het Geheim Verbond en het bestaat naast mijzelf uit André Miegies, Martin Stout, Paul van den Driesche, Johan Put en Henk van Bork. Dat het actieve binders zijn, die echt iets te vertellen hebben, blijkt wel uit het feit dat de meeste al eens voor De Nederlandse Vliegvisser op de vingers gekeken zijn en behalve Henk, iedereen ook aan de prestigieuze no-nonsensevliegbind-dvd-serie meewerkt". Als ik Jacco vraag of hij voor de lezers nog een leuke vliegvisanekdote heeft, zegt hij vrolijk: "Help me als je me langs

ziet drijven! Ik ben slechts 1 meter 67 lang en als ik iets te diep het water inloop, wordt de opwaartse druk zo groot, dat ik opgetild word en drijf ik met de stroom mee, zonder dat mijn voeten nog op de bodem komen!"

BINDSTAPPEN VAN DE KEBARI SAKASA (Vlieg met REVERSED HACKLE)

haak veer *Partridge CZ, CZF, L3AS of 15BN, #12 of kleiner bosfazant, patrijs, grouse, kip of chickabou: Stijfheid van de veer aanpassen aan de stroomsterkte van het water.*

binddraad *kleur naar keuze, dikte 6/0 of 8/0*

1. Zet de draad vanaf het haak oog op ongeveer eenderde van de haaksteel en wikkel de draad een keer naar het oog en terug;
2. Strip de veer en wrijf de fibers terug;
3. Zet de veer boven op de haak met de bolle kant boven;
4. Wikkel de hackle naar achter;
5. Zet de hackle met enkele slagen vast en verwijder de veertip en quill;
6. Wikkel het lijfje en bind af.